

166

Besluit van 3 april 1992, houdende wijziging van het Verplaatsingskostenbesluit 1989

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 29 november 1991, nr. AB91/U822, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel;

Gelet op artikel 125, eerste lid, en artikel 134 van de Ambtenarenwet 1929 (Stb. 530);

De Raad van State gehoord (advies van 11 februari 1992, nr. WO4.91.0688);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 24 maart 1992, nr. AB92/199, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Verplaatsingskostenbesluit 1989 (Stb. 424) wordt gewijzigd als volgt:

A. Artikel 1, eerste lid, komt te luiden:

1. Naar de regelen bij of krachtens dit besluit kan
  - a. een tegemoetkoming worden verleend ter zake van uitgaven, gedaan in verband met een verhuizing dan wel in verband met het reizen naar en van de plaats van tewerkstelling;
  - b. een voorziening worden getroffen voor het reizen naar en van de plaats van tewerkstelling;
  - c. een bedrag in rekening worden gebracht voor in verband met het reizen naar en van de plaats van tewerkstelling getroffen voorzieningen.

B. Artikel 3 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het vierde, vijfde en zesde lid worden vernummerd tot respectievelijk vijfde, zevende en negende lid.
2. Ingevoegd wordt een nieuw vierde lid luidend:
  4. Onverminderd het derde lid wordt aan de belanghebbende die, zonder dat daartoe opdracht is verleend door het bevoegde gezag, is verhuisd een tegemoetkoming in verhuiskosten verleend indien hij zich met de verhuizing binnen een afstand van 10 kilometer van zijn plaats van tewerkstelling heeft gevestigd.

3. In het vijfde lid worden de woorden «de hem toegekende tegemoetkoming» vervangen door: de hem op grond van het eerste of tweede lid toegekende tegemoetkoming.

4. Ingevoegd wordt een nieuw zesde lid luidend:

6. De belanghebbende aan wie in verband met een verhuizing op grond van het vierde lid een tegemoetkoming in verhuiskosten is toegekend, dient deze tegemoetkoming terug te betalen indien hem binnen drie jaren na de verhuizing ontslag op verzoek wordt verleend of indien hij tengevolge van aan hem te wijten feiten of omstandigheden binnen drie jaren na de verhuizing wordt ontslagen dan wel indien hij, anders dan in opdracht van het bevoegde gezag, binnen drie jaren na de verhuizing wederom verhuist en zich daardoor op een afstand van 10 kilometer of meer van de plaats van tewerkstelling vestigt. Overgang binnen een maand naar een andere functie binnen de rijksdienst wordt niet als een ontslag op verzoek beschouwd, tenzij de belanghebbende als gevolg van die overgang moet verhuizen met aanspraak op een tegemoetkoming in verhuiskosten.

5. In het zevende lid worden de woorden «het vorige lid» vervangen door: het vijfde lid.

6. Ingevoegd wordt een nieuw achtste lid luidend:

8. De tegemoetkoming in verhuiskosten wordt aan de belanghebbende, bedoeld in het vierde lid, slechts verleend, indien hij schriftelijk heeft verklaard dat een verplichting tot terugbetalen als bedoeld in het zesde lid hem bekend is.

7. In het negende lid worden de woorden «het vierde en vijfde lid», vervangen door respectievelijk «het vijfde en zevende lid».

C. In artikel 7 worden de woorden «de artikelen 3, 5 of 6» vervangen door: artikel 3, eerste, tweede of derde lid, of de artikelen 5 dan wel 6.

D. In artikel 8, eerste lid, worden de woorden «De tegemoetkoming in verhuiskosten» vervangen door: De tegemoetkoming in verhuiskosten, bedoeld in artikel 3, eerste, tweede en derde lid, alsmede in de artikelen 4, 5 en 6.

E. Na artikel 8 wordt een artikel 8a ingevoegd luidend:

Artikel 8a

De tegemoetkoming in verhuiskosten, bedoeld in artikel 3, vierde lid, wordt vastgesteld volgens nader door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen regelen.

F. Na artikel 11 wordt een hoofdstuk IIIa ingevoegd luidend:

HOOFDSTUK IIIa Reisvoorzieningen vanwege de dienst

Artikel 11a

1. Het bevoegde gezag kan ter uitvoering van een vervoerplan, dat voorziet in een vermindering van de mobiliteit, in het bijzonder waar dit het individueel autogebruik betreft, voor het dagelijks reizen tussen de woning en de plaats van tewerkstelling een openbaar vervoerbewijs dan wel een openbaar vervoer vastrechtkaart verstrekken of anderszins vervoer organiseren (vervoer van overheidswege).

2. Het bevoegde gezag kan de belanghebbende aan wie een openbaar vervoerbewijs of een openbaar vervoer vastrechtkaart is verstrekt alsmede de belanghebbende die gebruik maakt van anderszins georganiseerd vervoer daarvoor een bedrag in rekening brengen.

3. Het bedrag, bedoeld in het tweede lid, wordt vastgesteld volgens nader door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen regelen.

G. Artikel 12 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het eerste, tweede, derde, vierde, vijfde, zesde, zevende en achtste lid worden vernummerd tot respectievelijk tweede, derde, vierde, vijfde, zesde, zevende, achtste en negende lid.

2. Ingevoegd wordt een nieuw eerste lid luidend:

1. Dit artikel is van toepassing voor zover artikel 11a geen toepassing heeft gevonden.

3. In het vierde lid worden de woorden «het tweede lid» vervangen door: het derde lid.

4. In het vijfde lid worden de woorden «het tweede en derde lid» telkens vervangen door: het derde en vierde lid.

5. In het zesde lid worden de woorden «het eerste lid», «het tweede lid» en «het derde lid» vervangen door respectievelijk: het tweede lid, het derde lid en het vierde lid.

6. In het zevende lid worden de woorden «het tweede lid» en «het derde lid» vervangen door respectievelijk: het derde lid en het vierde lid.

7. In het negende lid worden de woorden «het zevende lid» vervangen door: het achtste lid.

H. Na artikel 12 worden een artikel 12a en een artikel 12b ingevoegd luidend:

Artikel 12a

1. Onze Minister kan, ter uitvoering van een vervoerplan als bedoeld in artikel 11a, eerste lid, de aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het reizen, bedoeld in artikel 12, tweede, derde, vierde, zesde en zevende lid, beperken tot één of meer van de volgende situaties:

- a. er wordt tezamen met één of meer andere belanghebbenden dan wel niet-belanghebbenden gebruik gemaakt van een motorvoertuig;
- b. er wordt gebruik gemaakt van openbare middelen van vervoer;
- c. er wordt gebruik gemaakt van een fiets.

2. Onze Minister kan bepalen dat de aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het reizen door een belanghebbende als bedoeld in artikel 12, tweede, derde, vierde, zesde en zevende lid, niet bestaat voor zover er gebruik kan worden gemaakt van vervoer van overheidswege.

Artikel 12b

1. Onze Minister kan, ter uitvoering van een vervoerplan als bedoeld in artikel 11a, eerste lid, regelen stellen krachtens welke voor belanghebbende een tegemoetkoming in reiskosten wordt verstrekt die afwijkt van een krachtens artikel 12 vastgestelde tegemoetkoming indien de belanghebbende voor het reizen tussen de woning en de plaats van tewerkstelling:

- a. gebruik maakt van een eigen motorvoertuig tezamen met één of meer anderen;
- b. meerijdt in een motorvoertuig van een ander.

2. De tegemoetkoming in reiskosten wordt in de in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde situatie slechts uitbetaald aan een ander dan de betrokken belanghebbende.

3. Geen tegemoetkoming als bedoeld in het eerste lid kan worden vastgesteld voor belanghebbenden die op 10 kilometer of minder van de plaats van tewerkstelling woonachtig zijn.

4. De belanghebbende die voor het reizen tussen de woning en de plaats van tewerkstelling meerijdt met een ander ten behoeve waarvan een tegemoetkoming als bedoeld in het eerste lid wordt verstrekt, ontvangt geen tegemoetkoming in de reiskosten als bedoeld in artikel 12.

5. De maximale afstand tussen de woning en de plaats van tewerkstelling waarover een tegemoetkoming per afgelegde kilometer als bedoeld in het eerste lid kan worden berekend bedraagt:
- 25 kilometer voor de belanghebbende die geen opdracht van het bevoegde gezag heeft gekregen om te verhuizen;
  - 60 kilometer voor de belanghebbende die opdracht heeft gekregen om naar of naar de nabijheid van de standplaats te verhuizen.
6. De tegemoetkoming, bedoeld in het eerste lid, bedraagt per afgelegde kilometer ten hoogste het bedrag vastgesteld krachtens artikel 15, tweede lid, onderdeel c, van de Wet op de Loonbelasting 1964 (Stb. 1990, 104).

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 3 april 1992

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

Uitgegeven de *drieëntwintigste* april 1992

De Minister van Justitie a.i.,
C. I. Dales

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 12 mei 1992, nr. 90.

NOTA VAN TOELICHTING

In het Nationaal Milieubeleidsplan, het Nationaal Milieubeleidsplan-plus en het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer worden aanbevelingen gedaan tot terugdringing van de (auto)mobiliteit. Eén van de instrumenten die worden aangedragen om deze doelstelling te bereiken is invoering van een bedrijfsvervoerplan waarin het woon-werkverkeer en het zakelijk verkeer van en naar het bedrijf of instelling worden doorgelicht en de mogelijkheden voor vermindering van het aantal autokilometers worden onderzocht. Naar aanleiding hiervan heeft de interdepartementale werkgroep herbezinning Vergoedingsregelingen Reis- en Representatiekosten nagegaan op welke wijze binnen de rijksoverheid uitvoering kan worden gegeven aan een bedrijfsvervoerplan. Kern van het rapport van deze werkgroep is dat de ministers zelf verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming en uitvoering van een vervoerplan. Tevens is een aantal mogelijkheden aangegeven om de mobiliteit van het rijkspersoneel te beïnvloeden. Als duidelijk knelpunt isesignaleerd dat de huidige rechtspositieregelingen onvoldoende mogelijkheden bieden om in de mobiliteit van het rijkspersoneel te kunnen sturen. In het Sectoroverleg Rijkspersoneel is bij het overleg over de arbeidsvoorwaarden voor het burgerlijk rijkspersoneel in september 1991 met drie van de vier centrales van overheidspersoneel overeenstemming bereikt om het Verplaatsingskostenbesluit 1989 in die zin te wijzigen. De wijzigingen kunnen worden onderverdeeld in:

- a. wijzigingen die primair gericht zijn op de reductie van de vervoerbehoefte;
- b. wijzigingen die primair gericht zijn op verandering van het reisgedrag.

Ad a

In het vierde lid van artikel 3 van het besluit is bepaald dat de belanghebbende die, zonder dat daartoe opdracht is verleend, is verhuisd een tegemoetkoming in de verhuiskosten wordt verleend indien hij met de verhuizing binnen een afstand van 10 kilometer van zijn plaats van tewerkstelling is komen te wonen. Anders dan in het derde lid van artikel 3 van het besluit worden aan de toekenning van een tegemoetkoming in de verhuiskosten ingevolge het nieuwe vierde lid van artikel 3 niet de voorwaarden verbonden van een verplaatsing en van een bepaalde afstand tussen de oude woning en de plaats van tewerkstelling waarover de verhuizing moet plaatsvinden. Toekenning van een tegemoetkoming in verhuiskosten ingevolge het vierde lid impliceert dat geen aanspraak meer bestaat op een tegemoetkoming in reiskosten, omdat de afstand tussen de woning en de plaats van tewerkstelling dan minder bedraagt dan 10 kilometer (artikel 12, tweede en derde lid van het besluit). Bij de vaststelling van de tegemoetkoming in verhuiskosten ingevolge het vierde lid door de minister van Binnenlandse Zaken wordt rekening gehouden met besparingen die vanwege de verhuizingen in de reiskosten worden gerealiseerd.

In de Verplaatsingskostenregeling 1989 zal ter zake een bedrag ad f 3000 worden opgenomen.

Aan de toekenning van een tegemoetkoming in verhuiskosten op grond van het vierde lid van artikel 3 is een terugbetalingsregeling verbonden. In het zesde lid van artikel 3 is aangegeven in welke situaties er een verplichting tot terugbetaling bestaat, terwijl in het achtste lid van artikel 3 is geregeld dat de belanghebbende vóór de toekenning van de tegemoetkoming in verhuiskosten schriftelijk dient te verklaren dat hij van de terugbetalingsverplichting op de hoogte is. In die gevallen dat er

terugbetaald moet worden geldt dat voor de gehele toegekende tegemoetkoming in verhuiskosten.

Ad b

De wijzigingen gericht op verandering van het reisgedrag van de rijksambtenaren zijn niet rechtstreeks van invloed op de aanspraken van het rijkspersoneel. De wijze waarop ministers invulling willen geven aan vervoerplannen kan immers van ministerie tot ministerie verschillen. Zelfs binnen ministeries zijn verschillen denkbaar afhankelijk van de vestigingsplaatsen en mobiliteitseisen die aan het functioneren van dienstvakken worden gesteld. Daarom is gekozen voor een systematiek waarbij de huidige regels bij nadere ministeriële regeling kunnen worden beperkt of uitgebreid. De wijzigingen zijn de volgende.

1. Na artikel 11 van het besluit is het hoofdstuk IIIa ingevoegd, met als titel «Reisvoorzieningen vanwege de dienst». Dit hoofdstuk bestaat uit een nieuw artikel 11a dat is opgebouwd uit drie leden. Het eerste lid biedt het bevoegde gezag de mogelijkheid om voor het dagelijks reizen een openbaar vervoerbewijs of een vastrechtkaart te verstrekken of op een andere wijze vervoer te regelen. Het is dus aan het bevoegde gezag om te bepalen of en zo ja in hoeverre de hier bedoelde voorzieningen binnen de organisatie worden geïntroduceerd. Zo kan er bijvoorbeeld voor gekozen worden om een OV-jaarkaart te verstrekken aan belanghebbenden die minimaal op een bepaalde afstand van het werk wonen. Ook is denkbaar dat bijvoorbeeld besloten busvervoer wordt georganiseerd in die situaties dat de plaats van tewerkstelling niet of slecht per openbaar vervoer bereikbaar is.

Het tweede lid van artikel 11a regelt de bevoegdheid voor het bevoegde gezag om voor een voorziening ingevolge het eerste lid de belanghebbenden een bedrag in rekening te brengen. Ten aanzien van dit bedrag zullen op grond van het derde lid van artikel 11a nadere regels door de minister van Binnenlandse Zaken worden vastgesteld. De nadere regels zullen behelzen dat het in rekening te brengen bedrag ten hoogste gelijk is aan het bedrag dat ingevolge artikel 11, eerste lid, van de Verplaatsingskostenregeling 1989 bij het berekenen van de tegemoetkoming in reiskosten op de reiskosten, die voor de berekening zijn gemaximeerd, in mindering moet worden gebracht (thans f 65,-). Voor zover artikel 11a toepassing vindt kan geen tegemoetkoming in reiskosten ingevolge artikel 12 van het besluit worden verleend (artikel 12, eerste lid, van het besluit).

2. Op grond van het eerste lid van artikel 12a van het besluit is iedere minister bevoegd om de aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het dagelijks woon-werkverkeer afhankelijk te stellen van de wijze waarop wordt gereisd. Op deze wijze kan het gezamenlijk autogebruik, het gebruik van openbare middelen van vervoer en het fietsgebruik worden gestimuleerd. Bij de keuze voor de ministers om de aanspraak op reiskosten afhankelijk te stellen van de wijze waarop de ambtenaar zich verplaatst speelt de mogelijkheid om daarop controle uit te oefenen een belangrijke rol. Voor het gebruik van het openbaar vervoer kan een vervoerbewijs worden overgelegd. Bij het carpoolen zou dit een carpool-overeenkomst kunnen zijn. Het gebruik van de fiets is moeilijker objectief vast te stellen. Mogelijkheden daartoe zijn evenwel aanwezig, bijvoorbeeld bij afgesloten rijwielstallingen die toegankelijk zijn met een magneetkaart. Ingevolge het tweede lid van artikel 12a kan voorts de aanspraak op een tegemoetkoming in reiskosten worden onthouden voor zover gebruik van vervoer van overheidswege mogelijk is. Dit laatste kan nodig zijn om het betreffende vervoer te financieren.

3. In artikel 12b van het besluit wordt iedere minister – ter verdere

stimulering van het gezamenlijk autogebruik – de mogelijkheid geboden regelen te stellen voor carpooling. Een minister kan dit zelf regelen al dan niet samen met andere werkgevers binnen en buiten de overheid, maar zou ook een gespecialiseerd bedrijf kunnen inschakelen om het carpoolen te regelen. Per vervoerde ambtenaar kan een bedrag per kilometer ter beschikking worden gesteld. Aan wie dit bedrag betaald wordt is afhankelijk van de gekozen constructie en van wie de auto is waarmee wordt gereisd. De tegemoetkoming bedraagt per afgelegde kilometer ten hoogste het maximaal onbelast te vergoeden autokilometer-tarief (thans 44 cent). Voorwaarde voor het onbelast vergoeden van een tegemoetkoming op basis van bedoeld kilometer-tarief is wel dat sprake is van een carpoolregeling welke voldoet aan de eisen gesteld in artikel 8, vierde lid, van de Uitvoeringsregeling Loonbelasting 1990. Fiscaal onbelast mag de tegemoetkoming in het kader van een carpoolregeling slechts aan één van de autogebruikers worden toegekend. Daarom is het van belang dat ingeval de gebruikers van een auto bij meerdere werkgevers werkzaam zijn, er tussen betrokken werkgevers goede afspraken worden gemaakt ten aanzien van de uitbetaling van de tegemoetkoming en de verrekening van de kosten. De kosten van eventueel voor- en natransport van de meerijsende belanghebbende blijft voor rekening van de belanghebbende. Gelet op het feit dat de tegemoetkoming in reiskosten bedoeld in artikel 12 een maximum kent van f 151,- dat ongeveer correspondeert met de kosten van een maand-abonnement per openbaar vervoer over een afstand van 25 kilometer is gemeend om bij het carpoolen ook een plafond aan te brengen in de vergoeding. Anders zou een situatie ontstaan waarbij de kosten voor het woon-werkverkeer over een grotere afstand zouden worden vergoed dan indien per openbaar vervoer zou worden gereisd. Voor ambtenaren die opdracht hebben om te verhuizen is eveneens een afstandsgrens in de vergoeding opgenomen omdat het dagelijks reizen per auto over grote afstanden zoveel mogelijk moet worden vermeden. Juist bij grotere afstanden is de automobiliteitsreductie bij een overstap naar het openbaar vervoer namelijk aanmerkelijk. De voorgestelde wijzigingen zijn getoetst volgens de beknopte vragenlijst van de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur en ontmoeten uit dien hoofde geen bezwaar.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales